

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Rinkebyskolan i Stockholms kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den **29 april 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5a och 8 §§ skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; 3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Elever i behov av stöd i form av extra anpassningar ska ges sådant stöd.
- Om en utredning visar på att en elev har behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som eleven behöver för att ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.
- Säkerställ att alla elever får studiehandledning på sitt modersmål utifrån sina behov.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Alla elever vid skolan ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; 10 kap. 8 a § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Organisera elevhälsan så att psykologen deltar i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete.
- Elever i alla årskurser på skolan ges studie- och yrkesvägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att inte alla elever på Rinkebyskolan ges extra anpassningar och särskilt stöd i den omfattning eleverna är i behov av. Skolinspektionen bedömer vidare att inte alla elever på skolan tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero och att det på skolan finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Skolinspektionen bedömer även att skolans studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad så att den omfattar eleverna i alla årskurser.

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Rinkebyskolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar att alla lärare på skolan inte ger extra anpassningar till elever som är i behov av det och att lärarna saknar förutsättningar för att genomföra vissa extra anpassningar. Utredningen visar även att inte alla elever ges särskilt stöd i den omfattning eleverna är i behov av. Vidare framkommer att alla elever inte ges studiehundledning på modersmål i tillräcklig utsträckning utifrån sina behov. Sammantaget innebär bristerna att berörda elevers förutsättningar att nå målen för utbildningen försvåras.

I skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen genom användning av ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt.

I skollagen anges vidare att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den

omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Enligt 5 kap. 4 § skolförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Stöd i form av extra anpassningar ges inte till alla elever som behöver det

Av Skolinspektionens utredning framgår att inte alla lärare på Rinkebyskolan ger extra anpassningar till elever som är i behov av det. I intervju med Skolinspektionen uppger rektorn att flera av lärarna inte genomför de extra anpassningar som elever har rätt till och är i behov av. Rektorn uppger vidare att det är cirka 2-3 elever per klass som är i behov av extra anpassningar men som inte får det. Rektorn tillägger att skolledningen vet vilka lärare som behöver stöd i arbetet kring extra anpassningar men att de inte har "landat i" hur hjälpen kring extra anpassningar ska se ut. Därutöver uppger flera lärare att inte alla lärare på skolan genomför extra anpassningar till elever som är i behov av det. Även flera representanter från elevhälsan uppger att inte alla lärare genomför extra anpassningar och att alla elever som är i behov av extra anpassningar inte får det. Representanterna från elevhälsan tillägger att det finns elever som är frånvarande från lektionerna, som representanterna uppger skulle vara på lektionerna om de fick de extra anpassningar som är beslutade. En representant för elevhälsan uppger dock att lärarna i vissa ämnen arbetar med ett digitalt lärverktyg som möjliggör att lärarna direkt kan arbeta med olika nivåer av material utifrån elevernas behov.

Av Skolinspektionens utredning framgår dessutom att det finns lärare som inte genomför alla extra anpassningar som vissa elever är i behov av på grund av att de saknar förutsättningar för att genomföra dessa anpassningar. I Skolinspektionens intervjuer uppger flera lärare att de inte hinner genomföra de extra anpassningar som alla elever är i behov av. Flera lärare och representanter för elevhälsan uppger exempelvis att lärarna rent praktiskt inte kan genomföra muntliga examinationer för elever som är i behov av det, samtidigt som lärarna är själva med övriga klassen. Flera elever uppger vidare att det inte går att få så mycket hjälp på lektionerna om man som elev riskerar att få ett F i betyg, men tillägger att det finns läxhjälp efter skoltid dit elever kan gå och få hjälp. Även flera lärare uppger att läxhjälpen är positiv, att det där finns möjlighet att sitta enskilt med elever som kommer dit. Dock tillägger en lärare att det är frivilligt för eleverna att gå dit och att det främst är elever som är motiverade som går till läxhjälpen.

Elevers behov av särskilt stöd tillgodoses inte

Av Skolinspektionens utredning framgår att det finns elever på skolan som inte ges särskilt stöd i den omfattning de är i behov av. I intervju med Skolinspektionen uppger rektorn att alla elever inte får det särskilda stöd de är i behov av och tillägger att alla inom elevhälsan, skolledning och lärarna är överens om det. Även elevhälsan och lärarna uppger att inte alla elever ges det särskilda stöd de är i behov av. Flera representanter för elevhälsan uppger att det finns elever på skolan med väldokumenterade behov och åtgärdsprogram som inte får det särskilda stöd de är i behov av. Rektorn uppger därutöver att det är cirka en elev per klass som inte får särskilt stöd i den omfattning de är i behov av samt att bristerna inom det särskilda stödet pågått under en längre tid. Vissa lärare uppger att de inte vet hur många elever

som är i behov av mer särskilt stöd och en lärare tillägger att det i sig är talande för situationen. Flera andra lärare uppger däremot att det är fem elever per klass som inte får särskilt stöd trots att de är i behov av det.

Skolinspektionens utredning visar att särskilt stöd, i form av specialpedagogiska insatser och en till en undervisning, inte kan ges så att det tillgodoser alla elevers behov. I Skolinspektionens intervjuer uppger rektorn och elevhälsan att eleverna behöver mer specialpedagogiskt stöd för att skolan ska tillgodose det särskilda stöd som finns beslutat. Rektorn tillägger att det exempelvis behövs en tätare kontakt mellan specialpedagog och elever genom extra undervisning och att elever behöver specialpedagogiskt stöd i grupp och enskilt. Rektorn uppger vidare att eleverna då kan få matematik förklarad på ett enklare vis, att eleverna kan få språk och skrivstöd samt att elever med hög frånvaro kan ta igen undervisning. Flera representanter för elevhälsan uppger att skolan med en annan organisation och med fler specialpedagoger skulle kunna ge en till en undervisning till de elever som är i behov av det men också arbeta med elever i mindre grupper för att eleverna ska tillgodogöra sig undervisningen. På Skolinspektionens fråga, om vilken ytterligare hjälp som behövs kopplat till särskilt stöd, uppger flera lärare att många elever på skolan behöver en till en undervisning samt att det därutöver finns elever med hög frånvaro som skulle klara studierna med mer stöd.

Studiehandledning på modersmålet

Av Skolinspektionens utredning framgår dessutom att alla elever inte ges studiehandledning på modersmål i tillräcklig omfattning. I Skolinspektionens intervjuer uppger rektorn och flera lärare att omfattningen av studiehandledning på modersmål inte räcker till för att alla elever ska kunna tillgodogöra sig undervisningen och att vissa elever skulle behöva mer studiehandledning. Lärarna uppger även att de inte anser att eleverna, på studiehandledningen, hinner ställa frågor kring uppgifter och annat de inte förstått i skolan för att hänga med i sina ämnen. En lärare säger också att eleverna, oavsett behov, inte får mer än en timme studiehandledning på modersmål per vecka. I huvudmannens synpunkter på protokollet uppger rektorn att nyanlända elever får en timme studiehandledning per vecka under sina första fyra år samt att elever, under det första året som nyanländ, ges en timme extra vid några tillfällen. I synpunkterna uppger rektorn även att stöd i form av studiehandledning ges på samtliga språk men att behoven hos vissa elever är större än det stöd som erbjuds. Rektorn uppger att behovet av fler timmar med studiehandledning inte gäller alla elever, att elevernas bakgrund påverkar elevernas behov. Rektorn tillägger att elever med bristande skolbakgrund behöver betydligt mer studiehandledning än elever med adekvat skolbakgrund som behärskar engelska. På Skolinspektionens fråga, om vilka språk som eleverna på skolan behöver fler timmar inom, svarar rektorn att utvecklingskurvan är olika för olika elever och att de har elever som får vara kvar i mottagningsgrupp alldeles för länge.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Rinkebyskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som finns för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att inte alla elever på Rinkebyskolan tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Skolinspektionens utredning visar att det i vissa klasser och ämnen inte råder studiero i undervisningen samt att alla lärare inte planerar undervisningen så att eleverna aktiveras tillräckligt i undervisningen. Bristen innebär att berörda elevers förutsättningar att nå målen för utbildningen försvåras.

I skollagen anges att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna inte tillförsäkras studiero i alla klasser och ämnen. I intervju med Skolinspektionen uppger vissa elever i årskurs 7 att det alltid pratas högt och är stökigt i deras klasser samt att de blir störda så att de inte kan arbeta på lektionerna. Eleverna uppger att det förekommer varje dag och att det klimatet råder i alla ämnen utom ett. Eleverna uppger även att lärarnas försök att skapa studiero inte hjälper. Även lärarna uppger i intervju att det inte är studiero i årskurs 7. En annan lärare uppger dessutom att det inte alls är studieron i en av klasserna i en annan årskurs. På Skolinspektionens fråga, om vad som kan inträffa när det är stökigt, uppger flera representanter från elevhälsan att elever skriker, springer runt i klassrummet och "skojbråkar". Även rektorn uppger i intervju att det är stökigt i flera klassrum men att det framför allt är i årskurs 7. I Skolinspektionens lektionsobservationer förekom tre lektioner med en hög ljudnivå, där vissa elever satt och höll för öronen då några elever skrek samt att elever gick runt i klassrummet och pratade med sina klasskamrater under pågående genomgång. Vid dessa lektioner var det flera elever som ignorerade lärarens tillsägelser.

Skolinspektionens utredning visar att alla lärare inte planerar undervisningen så att eleverna aktiveras tillräckligt i undervisningen, vilket påverkar studieron. I huvudmannens synpunkter på protokollet uppger rektorn att studieron på skolan är kopplad till hur lärarna planerar och organiserar sina lektioner med syfte och mål, tydliga aktiviteter som aktiverar eleverna och avslutande utvärdering. I synpunkterna uppger rektorn även att inte alla lärare genomför den gemensamma lektionsstrukturen. I intervju med Skolinspektionen uppger rektorn även att en av de största anledningarna till den bristande studieron beror på att eleverna inte aktiveras tillräckligt mycket i klassrummet. Ett par lärare uppger att skolan har infört en fast lektionsstruktur och att studieron påverkas negativt av att inte alla lärarna i klassrummet genomför extra anpassningar, att de inte samlar in mobilerna, inte planerar lektionerna så alla elever förstår vad de ska göra och att de inte bemöter eleverna på ett bra vis. Lärarna tillägger att det är för lite diskussion bland lärarna vad läraren kan göra i sin undervisning för att åstadkomma studiero. Ytterligare en lärare uppger att skolan lyckats få elever som tidigare stökade i korridoren och frånvarande ifrån lektionen till att nu vara närvarande i klassrummet, vilket enligt läraren istället påverkat studieron. Rektorn och elevhälsan uppger därutöver att de på skolan har ett inplanerat möte för att analysera vad som inte fungerar och vad som behöver göras för att det ska bli studiero i årskurs 7.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Rinkebyskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som finns för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten*Psykologen deltar inte i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet*

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan. Skolinspektionens utredning visar att psykologen inte deltar i något förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan och att hen främst involveras för att genomföra utredningar på individnivå. Bristen innebär att elevernas utveckling mot utbildningens mål riskerar att försvåras.

Enligt skollagen ska det för eleverna i grundskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

Av Skolinspektionens utredning framgår att psykologen inte deltar i något förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan. I Skolinspektionens intervjuer uppger rektorn, lärarna och elevhälsan att psykologen inte deltar i det förebyggande eller hälsofrämjande arbetet och tillägger att psykologen bjuds in vid behov för att arbeta med enskilda elevärenden på skolan. Rektorn berättar vidare att psykologen kan delta på elevhälsans möten men inte kopplat till något förebyggande eller hälsofrämjande arbete. Rektorn uppger att hen har valt att psykologen, den korta tid psykologen är på skolan, inte ska lägga tid på möten utan istället på enskilda elevärenden efter behov. Flera lärare uppger att elevhälsan skulle behöva arbeta mer förebyggande och kompensatoriskt samt att behovet ökar. Flera representanter för elevhälsan uppger därutöver att det förebyggande arbetet inte har varit prioriterat på skolan.

Brister i skolans arbete med studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med studie- och yrkesvägledning. Utredningen visar att den studie- och yrkesorienterande verksamheten inte är organiserad så att den omfattar eleverna i alla årskurser. Det framkommer även att rektor inte tydliggjort hur ansvaret för den studie- och yrkesvägledande verksamheten är fördelat mellan studie- och yrkesvägledaren och övrig personal. Bristen innebär att samtliga elever på skolan inte får det stöd de behöver för sina val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Enligt skollagen ska även elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Rektorn har enligt läroplanen ett särskilt ansvar för att samverka mellan skolor och arbetslivet utanför skolan utvecklas så att eleverna får konkreta erfarenheter av betydelse för deras val av fortsatt utbildning och yrkesinriktning. Rektorn har även ansvar för att den studie- och yrkesorienterande verksamheten organiseras så att eleverna får vägledning inför de

olika val som skolan erbjuder och inför fortsatt utbildning. Vidare ska, enligt läroplanen, studie- och yrkesvägledaren, eller den person som fullgör motsvarande uppgifter, vara till stöd för den övriga personalens studie- och yrkesorienterande insatser. Av förarbeten till skollagen framgår också att rektorer, lärare och personal med studie- och yrkesvägledningskompetens har ett gemensamt ansvar för, men olika roller i, arbetet med att vägleda och informera eleverna kring framtida studier och yrkesliv. (Prop. 2009/10:165 sid 278 och 659).

Skolinspektionens utredning visar att den studie- och yrkesvägledande verksamheten på skolan inte omfattar eleverna i årskurs 7. I Skolinspektionens intervjuer uppger rektorn, studie- och yrkesvägledaren och lärarna att studie- och yrkesvägledaren inte har gjort några insatser inom studie- och yrkesvägledning i årskurs 7 och att det inte heller finns något planerat. Flera lärare säger att det inte finns någon plan för vad som ska tas upp i årskurs 7 och tillägger att det är först i årskurs 8 det finns en plan för vad som ska tas upp med eleverna kopplat till studie och yrkesvägledning. I huvudmannens synpunkter på protokollet uppger rektorn att planen för den studie- och yrkesvägledande verksamheten på skolan ska revideras innan jul 2018 och att det som ska läggas till framförallt är aktiviteter för årskurs 7. I synpunkterna uppger rektorn även att mentorer för diskussioner om språkval med elev och vårdnadshavare under första skolveckan i årskurs 7. I intervjuer med elever, lärare, rektor samt studie- och yrkesvägledare framgår därutöver att elever i årskurs 8 genomför praktisk arbetslivsorientering samt att studie- och yrkesvägledaren arbetar med och har samtal med elever i årskurs 9 inför gymnasiet.

Skolinspektionens utredning visar även att rektor inte tydliggjort hur ansvaret för studie- och yrkesvägledningen är fördelat mellan studie- och yrkesvägledaren och övrig personal. Studie- och yrkesvägledaren uppger att frågor kopplat till studie- och yrkesvägledning tidigare varit lärarnas ansvar att prata med klasserna om på mentorstid men att det nu inte är så längre. Rektorn uppger därutöver att hen inte vet om lärarna diskuterar frågor kring till studie- och yrkesvägledning med sina mentorselever men tillägger att lärarna inte har något uttalat ansvar att göra det. Rektorn uppger vidare att det framförallt är i samhällsorienterande ämnen det är naturligt att ta frågor gällande studie- och yrkesvägledning men att hen inte vet om det görs eller inte. En lärare uppger i intervju att frågor kring studie- och yrkesvägledning kan tas upp på mentorstiden och allmänt på vissa lektioner men att det inte finns någon gemensam struktur på skolan. Flera elever uppger att skolan saknar ett förebyggande arbete kopplat till att många elever saknar motivation och förebilder samt att de eleverna inte ser någon mening med vad de gör i skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Eftersom Rinkebyskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som finns för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Möller

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Möller

X Joel Axberg

Föredragande
Signerat av: Joel Axberg

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Rinkebyskolan

Fakta om Rinkebyskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under höstterminen 2018. Rinkebyskolan besöktes av Skolinspektionen den 16 oktober 2018 och den 17 oktober 2018.

Rinkebyskolan är en kommunal skola belägen i Stockholms kommun med elever i årskurs 7-9. Skolan har vid tillsynstillfället 157 elever.

Måluppfyllelse

Årskurs 9

Enligt Skolverkets nationella statistik var det genomsnittliga meritvärdet för eleverna på Rinkebyskolan läsåret 2017/18 178 poäng. Motsvarande resultat för riket var 229 poäng. Flickornas meritvärde på Rinkebyskolan var 187 och pojkarnas 167 poäng. Andelen elever som nådde kunskapskraven i alla ämnen samma läsår var 40 procent jämfört med 76 procent som är snittet i riket för samtliga huvudmän. Andelen elever med behörighet till yrkesprogram var 58 procent. Motsvarande resultat för riket var 84 procent.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes höstterminen 2017 svarade 84 procent av de svarande eleverna i årskurs 9 att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att de känner sig trygga i skolan.

När det gäller studiero svarade 69 procent av de svarande eleverna i årskurs 9 att det stämmer helt och hållet eller ganska bra att de har studiero på lektionerna. På påståendet På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet svarar dock 54 procent av de svarande i årskurs 9 att det stämmer helt och hållet eller ganska bra.